

КЕРМÄШИН ЗÛÛДН

(Чилгчнь. Эклцнь 81-ч номерт).

РАССКАЗ

Николай Иванович эн джил шинькән, институт чиләсн баахн специалист билә, болвчн бийиннь болгъамджарн, медр-дәрн совхозин әмтн дунд тоомсрад тоолгдг болчка, тегәд чигн энүг, наснь багъ гидж бацлго, эцк бий хойриннь нерәр дуудцхадмн. Совхозд эн хойрхи сар шаху кәддәжәнә.

Турүн авгтан, ярвсн хәбнә өбр эргдж бәәхтән, Николай Иванович Кермәшиг оньгәд жасн уга билә, генткн эн Кермәшүр хәләггәд, тернь бий талнь шилтдж хәләдәжәсинь үзв. Кермәшин хойр ик тәргр хар нүднәннь хурц хәләц, энүг шөвгәр хатхсн әдл чочав. Николай Иванович дотран, „урднь би эн күүкиг ягәдж әс оньгәсн бәәсмб?“ — гидж санлгәнлань тернь келв:

— Ур әмч, мана отарур дару-дарунь ирджәтн, юнъгад гихлә, мана отарт хән икәр гемтдмн биш, болвчн цаарандньчн нег чигн хә гемтәлго, кемр гемтәд бәәсинь дарунь әмндж эдгәдж бәәхлә нег үлү сән. Николай Иванович юн гидж хәрү өгхән олдж әс чаджаггәд: „тертн йир сән“ гигәд инәмсгәлв.

Асхн ора шидр, хәрхәр тергн деерән сууджаггәд, Николай Иванович бийән гаргәдж йовсн Кермәшәс, совхозин клубт ирдвт, — гидж сурснд, тернь толгәган гекдж хәрү өгв. Теднә ардаснь Кермәш альчурарн дай-лдж үдүшәв.

БАЙДЫЕВ САНДЖАРА.

... а ямаран гихв чамд... далта-әэмта, тәргр шар, хурц хәләцтә болсн кәвүн. Тиигдж кели Даша хәрүггәннь күләлго цааранднь келв:

— Шидрхн нанд Петьк, би цааранднь тесдж бәәдж чадшгов, минн бәәдләр, уха-седк-ләр чи бийчичнь медә бәәдг болхч — гидж келв — гив. Тиигхләнь би: „цур тәруц юм меджәхшв, күүкнд дуран цәәлгәхәсн урд, олт-әмтн дунд әл-бисәри болв чигн күндтә нер зүүх кергтә — гивүв. Тиигдж келәд инәггәд:

— Меджәнч, Кермәш, чи? Петьк нанд турүн нүүрт йовгч тракторист болнав, — гидж үгән өгв — гив.

Кермәш олт дала юм Дашад келсн уга. Хойр багъ улсин кишг-джиргәлнь күүнә ухаггар кегдшгоггәннь Кермәш медә бәәнә, дакад болхла, Кермәш Петькиг хойр-нег зервк үзхәс биш, сәәнәр таньдго билә. Болвчн, Петькин келсн үгн — дурна тәлә нүүрт йовгч кәдләч болнавгиснь, — Кермәшт йир икәр таасгәд: „Тиим хәлулчрхг, шудрмг кәвүнә дурит тевчснд гем уга. Дурна күчнәс даву юн бәәхв делкәд? Нарта орчлнәгд бәәх улс цуггар тиим сәәхн, күүнә кеджәх кәдлмшиг уралан йовулдг, Петьк тана хойран дурнишнь дурар дурлцхадг болхла ямаран сән болх. Әмтнә джиргәл сәәхрулдг, кәдлмш гидг юмн угаггар күн бәәдж чадшго биший, тер мет дурн угаггар

бас күн бәәдж чадшго“, — гидж Кермәш үгән чиләв.

Хойр күүкн отаран идгтн күүгәд хәрүлв, удлго ардаснь Байрта, хургәлсн хәд цуглулдг тергәри ирв. Тергнә ардас дахлдн, үвләнъгиннь өбр үлдсн хәбдин өбрәс, ах хәбч Бадм бас ирв.

Бадм, дадмг, дамшлтга, эзн күүнә нүдәр, отаран эргдж йовдж хәләггәд, удлго хургәли гиджәх долан-нәәмн хә шиндлв. Тиигәд, өдрин дуусн Байрта хургәлсн хәд зөбв, Кермәш саак кевтән, хургән болгәнд әк болад йовб.

ТЕЛЕФОГГАР КÛÛНДЛГҢН

Нег дакдж өрүггәр Бадм отаран эргдж хәләдәж йовад, нег хән ярвсн бәәдлгәггәр, хургәдан кәкүллго, кәлән өргәд, хургәдасн зулад йовсинь үзв. Хәбг бәрдж авад хәләхлә, делнәгдн нег бичкн шарх гарад, тернь салькид шуурад, хату-дүрәд, тер учрар хән ярвглад, хургәдан кәкүлдж чадлго, делнәгннь үсәр чингдәд, зовад йовсн бәәлж. Бадм Кермәштәггән хоюрн эн хәбг талдан клеткд орулад, эвләд, делнәгдннь йовсн үсинь саадж гаргәв; хургәдиннь салгәд асрмджд орулв.

Малд өр өвч Кермәш тесдж бәәдж чадлго, велосипедәр гулгәд ферм орв.

Фермин конторт ганцхн тооч суусн бәәдж, ветсанитар өрүн өрлә малин эм авхар

центрәлнь усадьб ордж одсн болдж гарв.

Кермәш удан ухалсн уга, телефона трубка авад, центрәлнь усадьбла залгәддг күүндв. Кермәшт совхозин оперативн дигин тооч Вера күүкн хәрү орв:

— Алло... алло... би сонъсджанав... негдгч фермий? Юнъгад әс өцккдүрк хургәлсн хәбдин туск сонъсхвр-то илгәнәт?... цаг тудәлго, шулун болдгар илгәтхә гигәд, Кермәшт үг келүллго, цаадкннь трубкар хәәкрв.

— Зөгсджа, зөгсджа гинәв, буйн болтха, болх хәәкрсчн, энд хән гемтә бәәнә, чи болхла мел эврәннь сонъсхвр, тодиг гихәс оньгдан юм медхшч. Шулуггар өбрәсн малин эмчнрәс күн бәәхлә йовул нааран... хән гемтә! Хән гемтә гинәв! Меджәнч? Хургәдан кәкүлдж чаджәхш, хургәдннь харгәнхла ягәнәч, юнъгад чи медхәр әс седнәч энүг? — гигәд, малин эмчлә нам бийләнь күүндджәх гишнәгәр, Кермәш заадж келәд хәәкрв.

— Ә, ә! ода тедниг олдг күн чич... ягәджанач? Иим цагла малин эмчнриг-центрәлнь усадьб деер күн хәәдв? Теднчн цуггар холар бәәх отармуд эргдж йовцхана; ах әмч Николай Иванович йирдән кабинетдән тәруц суухш, дөрвн-тави өдрәс нааран нам харань чигн үзгәд уга. Тиим юмн болджана, иньг минн —

гидж Вера үгән чиләв.

Кен турүн үзгәсинь, ах әмч биш нам министрствәс ирсн күн болвчн, хә эмндж чадх болсн хәбн, нааран иртхә гидж кел! — гигәл Кермәш трубкан щивчкв. Кермәшин өбр бәәсн тооч өвгн, козлуриннь деегур хәләчкәд, „юнъгад уурлвч, Кермәш?“ — гидж сурв.

— Сонъсхвр-то! Сонъсхвр-то илгәти гинә, әс гидж Вера чадшгочи! — гидж келәд Кермәш үүдән ардан хайн, гундлта гарад одв.

Эн тоотиг медсншнъ, асхлад совхозин малин ах әмч Николай Иванович, центрәлнь усадьбур хәрдж йовад, зууран негдгч фермүр ирв. Тегәд тендәсн фермин малин санитарга хоюрн Бадмин отарур ирцхәв.

Кермәш эцкәггән, ярвсн хәбнә хаджуд, яяхмб — гидж ухалджатл, әмч санитар хойр ордж ирцхәв.

— Мендвт! — гидж кели, Бадм Кермәш хойрла эдн гар арч мендләд, ярвджасн хәбнә кәкиннь шиндлдж хәләцхәв. Дарунь Николай Иванович ветсанитарт ююггар, ягәдж эмхинь зааггәд келчкәд, Бадмур: „цаглань, тер дарунь үздж мелүлснтн сән болдж, дала әәмшиг уга, 6—7 хонгас эдгдж одх. Иим әрвджго шархин бийннь удаи болчкхларн улм тугәд, хәбнә делнә-гиг кевтннь үрәчкдг чигн учр харгәна,“ — гив.